

บทที่ 1



บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ในการจัดหาทรัพยากรของห้องสมุดเพื่อให้บริการวารสารเป็นสิ่งพิมพ์ประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความรู้ของผู้ใช้ ห้องสมุดทุกประเภท โดยเฉพาะห้องสมุดมหาวิทยาลัยและห้องสมุดเฉพาะให้ความสำคัญสิ่งพิมพ์ประเภทวารสารว่าเป็นสิ่งที่ห้องสมุดจะขาดเสียมิได้ ทั้งนี้เพราะบทความที่นำมาตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารเป็นเรื่องใหม่ ทันต่อเหตุการณ์ของโลกและสังคม ให้ทั้งสาระบันเทิงครบถ้วน วารสารวิชาการเสนอความก้าวหน้าของวิชาการแขนงต่าง ๆ ให้ความรู้ในวงกว้าง จนถึงความรู้เฉพาะสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง (คุณรัญจวน อินทรกำแหง และ นवलจันทร์ รัตนากร 2524 : 113) นอกจากนี้ พี.เอล. ดูรัน และ ดี. กอร์ ยังให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของวารสารไว้ดีกว่า ไม่มีห้องสมุดแห่งใดจะดำเนินงานได้อย่างสมบูรณ์ ถ้าขาดวารสารเพราะคุณค่าในด้านข่าวสารและงานวิจัยที่ดีพิมพ์ในวารสารซึ่งเป็นเรื่องในสาขาวิชาต่าง ๆ และให้ความทันสมัยโดยเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์ และยังมีเรื่องเกี่ยวกับการวิจารณ์เหตุการณ์ปัจจุบัน เรื่องต่าง ๆ ที่น่าสนใจนั้นเป็นเรื่องซึ่งอาจจะไม่สามารถพบได้จากแหล่งอื่นใดมาก่อน (Duran and Gore, ed. 1974 : vii, 51)

ปัจจุบันการผลิตวารสารมีจำนวนเพิ่มขึ้น ในนามานุกรมวารสารชื่อ Ulrich's International Periodicals Directory ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 20 ปี ค.ศ. 1981 ได้รวมรายชื่อวารสารไว้ประมาณ 63,000 ชื่อ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 21 ปี ค.ศ. 1982 รวมรายชื่อไว้ประมาณ 65,000 ชื่อ และฉบับพิมพ์ครั้งที่ 22 ปี ค.ศ. 1983 รวมรายชื่อไว้ประมาณ 68,000 ชื่อ การที่วารสารมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเช่นนี้มีผลทำให้ห้องสมุดส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการจัดหาวารสาร เนื่องจากงบประมาณที่ห้องสมุดได้รับไม่เพียงพอกับการบอกรับวารสาร เพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แม้ว่าห้องสมุดบางแห่งสามารถเพิ่มงบประมาณสำหรับบอกรับวารสาร แต่ก็ยังประสบปัญหา เพราะงบประมาณวารสารที่เพิ่มยังไม่สอดคล้องกับราคาค่าบอกรับวารสารที่เปลี่ยนแปลง และมีแนวโน้มราคาแพงขึ้นทุก ๆ ปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งวารสารในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Brown and Phillips 1983: 1659-1662) จากการตรวจสอบราคาวารสารใน Ulrich's International Periodicals Directory ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 19 ปี ค.ศ. 1980 และฉบับพิมพ์ครั้งที่ 22 ปี ค.ศ. 1983 ช่วงระยะเวลา 4 ปี จะเห็นการเพิ่มของราคาวารสารได้อย่างชัดเจน ดังตัวอย่างวารสารบางรายการ จากตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการเพิ่มราคาวารสารบางรายการระหว่างปี ค.ศ. 1980-1983

Ulrich's.../ปี รายการ วารสารและ ISSN		ค.ศ.1980	ค.ศ.1983	ราคาระยะเวลา 4 ปีเพิ่มขึ้นคิด เป็นร้อยละ
วารสาร วิชาการ ประเภท ปฐมนิเทศ	Agricultural Systems (ISSN 0308-521X)	฿ 40	฿ 140	250
	American Journal of Physiology (ISSN 0002-9513)	\$ 155	\$ 315	103.23
	Journal of Agricultural & Food Chemistry (ISSN 0021-8561)	\$ 48	\$ 89	85.47
วารสาร ดรรชนี	Engineering Index Monthly and Author Index (ISSN 0162-3036)	\$ 890	\$ 1,265	42.13
วารสาร สาร สังเขป	Chemical Abstracts (ISSN 0009-2258)	\$4,200	\$ 6,200	47.62

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของวารสารที่มีต่อการพัฒนาความรู้ของผู้ใช้ห้องสมุดทุกประเภทตั้งที่กล่าวแล้ว จึงเน้นนโยบายจัดหาวารสารไว้ให้บริการ สนับสนุนการศึกษา การสอน การค้นคว้าและการวิจัยของอาจารย์ นิสิต นักวิชาการ และบุคลากรทุกระดับ งานวารสาร ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดหา จัดเก็บ และให้บริการวารสาร หนังสือพิมพ์ รายงานวิจัยชุดบทความตีพิมพ์ซ้ำ (reprints) บทความถ่ายสำเนาเอกสารแก่ผู้ใช้ ได้พยายามจัดหา คัดเลือกวารสารที่มีประโยชน์ และคุณค่าไว้ให้บริการ โดยคำนึงถึงคุณภาพและปริมาณของวารสารที่จะสนองความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด ปัจจุบันสำนักหอสมุด มีวารสารที่บอกรับ แลกเปลี่ยน และที่ได้รับเป็นอภินันทนาการ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวม 1,680 รายการ เป็นวารสารภาษาไทย ซึ่งให้บริการอยู่ในสำนักหอสมุด 626 รายการ วารสารภาษาต่างประเทศ 1,054 รายการ (รวมวารสารในสำนักหอสมุดและวารสารที่เสียค่าบอกรับให้ห้องสมุดสาขา) ปัญหาของสำนักหอสมุดในด้านการดำเนินงานวารสารและเอกสารที่เป็นประเด็นสำคัญ ได้แก่ ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านการจัดหา และความต้องการของผู้ใช้ และปัญหาด้านเนื้อที่จัดเก็บวารสาร

1. ปัญหาด้านงบประมาณ ตั้งแต่ปี 2525 สำนักหอสมุดประสบปัญหางบประมาณไม่พอสำหรับดำเนินการ ทั้งนี้มีผลกระทบต่อการทำงานวารสารและเอกสาร เนื่องจากสำนักหอสมุดได้ใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากในการบอกรับวารสาร ในปี 2525 งบประมาณบอกรับวารสารคิดเป็นเงิน 2,197,414.50 บาท ปี 2526 คิดเป็นเงิน 2,211,487.50 บาท และปี 2527 คิดเป็นเงิน 2,200,152.40 บาท * เมื่อเปรียบเทียบจำนวนเงินค่าบอกรับวารสารภาษาต่างประเทศกับวารสารภาษาไทย ปรากฏว่าสำนักหอสมุดได้ใช้จ่ายเงินเป็นค่าบอกรับวารสารภาษาต่างประเทศสูงมาก (ตารางที่ 2)

* บัญชีตั้งเบิกปีงบประมาณ 2525, 2526, 2527 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าบอกรับวารสารภาษาไทยกับวารสารภาษา
ต่างประเทศ ปีงบประมาณ 2525 - 2527

ปี งบ ประมาณ	วารสารภาษาไทย		วารสารภาษาต่างประเทศ		รวม
	รายการ	บาท	รายการ	บาท	
2525	110	12,305	868	2,185,109.50	2,197,414.50
2526	140	19,078	799	2,192,409.50	2,211,487.50
2527	146	21,654	713	2,178,498.40	2,200,152.40

หมายเหตุ ปีงบประมาณ 2526 งดบอกรับวารสารภาษาต่างประเทศจำนวน
69 รายการ และปีงบประมาณ 2527 งดบอกรับจำนวน 86 รายการ

แม้ว่าจะได้ปรับนโยบายและวิธีการจัดซื้อวารสารภาษาต่างประเทศด้วยการลดจำนวนรายการ
ถึง 69 ชื่อ ในปี พ.ศ. 2526 และปี พ.ศ. 2527 จำนวน 86 ชื่อ และด้วยการคัดเลือกวารสาร
ภาษาต่างประเทศที่สำรวจพบว่า มีผู้ใช้น้อยและเป็นวารสารที่ห้องสมุดสถาบันอื่น ๆ บอกรับซ้ำ
และมีราคาต่ำบอกรับเป็นสมาชิกตั้งแต่ 1,500 บาท ต่อปีขึ้นไป เลื่อนต่อคณะสถาบันและสำนัก
เพื่อพิจารณาตัดทอนหรือรับผิดชอบค่าสมาชิกแทนสำนักหอสมุด จนกว่าสำนักหอสมุดจะได้รับ
งบประมาณเพื่อซื้อวารสารเพิ่มแล้วก็ตาม (พิบูลศิลป์ วัฒนะพงศ์, บันทึกข้อความ
2527: 3) สำนักหอสมุดยังเห็นว่ามาตรการดังกล่าวนี้มิได้บรรเทาปัญหางบประมาณเพื่อ
ดำเนินงานวารสารและเอกสารอย่างเป็นที่น่าพอใจ นอกจากนี้ ประกอบกับการปรับค่า
เงินบาทของรัฐบาลในเดือนตุลาคม 2527 ทำให้สำนักหอสมุดประสบปัญหาด้านงบประมาณ
บอกรับวารสารสูงขึ้นด้วย

2. ปัญหาด้านการจัดหาและความต้องการของผู้ใช้ สืบเนื่องจากปัญหางบประมาณที่
กล่าวแล้ว สำนักหอสมุดมีความจำเป็นต้องงดบอกรับวารสาร และเมื่อประมาณปลายปี
พ.ศ. 2525 สำนักหอสมุดได้ดำเนินนโยบายลดจำนวนวารสารภาษาต่างประเทศ โดยเลื่อน
รายชื่วารสารให้คณาจารย์พิจารณาตัดรายการที่เห็นว่าจำเป็นในอันดับรอง แต่โดยวิธีนี้
สำนักหอสมุดสามารถตัดรายชื่วารสารออกได้จำนวนน้อยมาก อย่างไรก็ตามในเวลาที่เกี่ยวกับ
ที่ดำเนินมาตรการลดจำนวนวารสาร สำนักหอสมุดยังคงนโยบายจัดซื้อวารสารตามคำแนะนำ
ของคณาจารย์และบรรณารักษ์ พิจารณาคัดเลือกเพื่อให้วารสารสอดคล้องกับหลักสูตรของ
มหาวิทยาลัย ปรากฏว่า จำนวนวารสารภาษาต่างประเทศมีเพิ่มมากขึ้น ทำให้ไม่ทราบ

ความต้องการและการใช้วารสารที่แท้จริงของผู้ใช้ส่วนใหญ่ว่าได้ใช้วารสารรายชื่อนั้น ๆ มากน้อยเพียงไร

3. ปัญหาด้านเนื้อหาที่คัดเก็บวารสาร การคัดบริการวารสารมีทั้งวารสารในระบบ ขึ้นปิดและวารสารขึ้นเปิด วารสารในระบบขึ้นปิด ได้แก่ วารสารย้อนหลังชื่อที่ไม่ได้เอ็บ- เล่ม และวารสารที่เตรียมเอ็บเล่ม การคัดบริการวารสารดังกล่าวในระบบขึ้นปิดก็เพื่อ ป้องกันการกระจายสูญหาย ส่วนวารสารในระบบขึ้นเปิด ได้แก่ วารสารฉบับปัจจุบัน วารสารฉบับย้อนหลัง 1 ปี ซึ่งยังไม่เอ็บเล่ม และวารสารย้อนหลังชื่อที่เอ็บเล่ม เมื่อปี พ.ศ. 2526 งานวารสาร ได้ทำการขยายขึ้นเพื่อคัดเก็บวารสารที่คัดเก็บทั้ง 2 ระบบ เพราะเนื่องจากขึ้นวารสารเดิมมีเนื้อที่ไม่เพียงพอกับวารสารที่คัดเก็บอยู่ นอกจากนี้ จำนวนของวารสารฉบับย้อนหลังเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งวารสาร ย้อนหลังที่เอ็บเล่มแล้วจะเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยปีละ 1,000 รายการ แม้ว่าห้องสมุดได้มีการ ขยายขึ้น คัดเก็บวารสารแล้วก็ตาม แต่ในปัจจุบันเนื้อที่ขึ้นคัดเก็บวารสารก็ยังคงความแออัด มาก ไม่สะดวกต่อการหยิบใช้ และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการคัดเรียงวารสารขึ้น ขึ้น และหากจะขยายขึ้นเพื่อคัดเก็บวารสารเอ็บเล่มที่เพิ่มขึ้นแล้ว บริเวณเนื้อที่อ่าน วารสารของผู้ใช้ส่วนหนึ่งต้องถูกใช้ไป ซึ่งจะทำให้เนื้อที่อ่านวารสารคับแคบลง

จากปัญหาที่นำเสนอ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะทำการศึกษาลักษณะการใช้ วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ ซึ่งใช้ค่าใช้จ่ายสูงมากในการจัดหาและคัดเก็บ โดย จะศึกษาเกี่ยวกับปริมาณการใช้ อายุของวารสารที่มีการใช้ และประเภทสาขาวิชาผู้วิจัย คาดหมายว่า ข้อมูลจากผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อสำนักหอสมุดเพื่อใช้เป็นแนวทางใน การพิจารณาจัดหา คัดเก็บวารสารที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาลักษณะการใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในด้านปริมาณการใช้ อายุ และประเภทสาขาวิชาของวารสาร เพื่อเป็นแนวทางสำหรับสำนักหอสมุดในการจัดหา คัดเก็บวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาสภาพการใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งจะทำการวิจัยเฉพาะวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศในสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ไม่รวมวารสารที่ให้บริการในห้องสมุดสาขา) เป็นวารสารที่ได้รับโดยการเป็นสมาชิกเสียค่าบริการ วารสารเหล่านี้ให้บริการโดยจัดเรียงบนชั้นตามลำดับอักษรชื่อวารสาร ทั้งในระบบชั้นปิด (ได้แก่ วารสารย้อนหลังชื่อที่ไม่เก็บเล่ม วารสารที่เตรียมเก็บเล่ม) และในระบบชั้นเปิด (ได้แก่ วารสารฉบับปัจจุบัน วารสารฉบับย้อนหลัง 1 ปี ซึ่งยังไม่เก็บเล่ม และวารสารย้อนหลังชื่อที่เก็บเล่ม) ปัจจุบันมีจำนวน 367 ชื่อ (เป็นวารสารที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย) ทั้งนี้ไม่ครอบคลุมวารสารประเภทบรรณานุกรม วารสารตรรกคดี วารสารสาระสังเขป และบรรณานุกรมที่ค้นทั้งฉบับ เพราะถือว่า เป็นวารสารอ้างอิงที่ห้องสมุดมีความจำเป็นต้องบอกรับอยู่แล้ว

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การสกัดเก็บข้อมูลการใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศจะใช้เวลาดำเนินการสกัดเก็บข้อมูลเป็น 2 ช่วง ช่วงละ 15 วัน ของวันที่ห้องสมุดเปิดบริการ
2. การสกัดเก็บข้อมูลการใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศภายในห้องสมุด จะพิจารณาจากวารสารที่วางไว้ตามที่ต่าง ๆ ที่มีการใช้ ผู้วิจัยจะสังเกตพฤติกรรมการใช้วารสารของผู้ใช้โดยใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาพฤติกรรมของผู้ใช้หนังสือจากงานวิจัยของ จรรยา ไพโรจน์กุล (2525: 73) เรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของหนังสือที่ขยืมออกกับประเภทของหนังสือที่ใช้ในห้องสมุดของห้องสมุดมหาวิทยาลัย" ประกอบขึ้น ซึ่งหลักเกณฑ์ในการพิจารณาพฤติกรรมของผู้ใช้ว่า "ได้ใช้วารสารนั้นจริง" หรือ "ไม่ได้ใช้วารสารนั้น" มีดังนี้

พฤติกรรมของผู้ใช้ที่ถือว่า "ได้ใช้วารสารจริง" คือ

- 1) ผู้ใช้หยิบวารสารจากชั้นวารสารและนำมาอ่านที่โต๊ะโดยเปิดดูวารสารตั้งแต่มุมหน้าแรกด้วยความสนใจในวารสารนั้น
- 2) ผู้ใช้เปิดดูหน้าสารบัญแล้วพลิกอ่านบทความในวารสาร

- 3) ผู้ใช้เปิดดูภาพในวารสารและใช้เวลาพิจารณาภาพอย่างใช้เวลา
- 4) ผู้ใช้คัดลอกข้อมูลจากวารสาร อาจเป็นเพียงจดชื่อวารสาร หรือข้อความตอนใดตอนหนึ่งจากวารสาร
- 5) ผู้ใช้อ่านวารสารที่ขึ้นด้วยความสนใจในวารสารนั้นและหน้าวารสารนั้นมาวางไว้ที่โต๊ะนั่งอ่าน

พฤติกรรมของผู้ใช้ที่ถือว่า "ไม่ได้ใช้วารสารนั้น" คือ

- 1) ผู้ใช้อ่านวารสารที่ขึ้นแล้ววางวารสารไว้ที่ขึ้น
 - 2) ผู้ใช้นำวารสารมาอ่านที่โต๊ะนั่งอ่าน แต่พลิกดูอย่างผ่าน ๆ โดยไม่หยุดอ่านส่วนหนึ่งส่วนใดในวารสาร แล้ววางวารสารไว้บนโต๊ะนั่งอ่าน โดยไม่หยิบมาดูอีก
3. การสกัดเก็บข้อมูลการใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศที่ผู้ใช้นำไปถ่ายสำเนาเอกสาร จะสกัดเก็บจากวารสารที่วางไว้ที่โต๊ะหน้าห้องถ่ายสำเนาเอกสาร
4. การให้คะแนนวารสารที่มีการใช้ ถือว่าวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศแต่ละฉบับที่มีการใช้เป็นการแสดงการใช้ 1 ครั้ง โดยพิจารณาให้คะแนนการใช้วารสารแต่ละฉบับแยกตามปีของวารสารฉบับนั้น ๆ ทั้งที่เป็นฉบับเล่มปกและฉบับเย็บเล่ม นอกจากนี้กรณีที่เป็นวารสารฉบับเย็บเล่มคาบเกี่ยว 2 ปี จะพิจารณาให้คะแนนแยกเป็นปีละ .5 คะแนน (รัฐพิทย ห่อวโนทยาน 2526: 10)

สัมมัตฐานของการวิจัย

1. รายชื่อวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ 30 ชื่อแรก ที่มีการใช้ในห้องสมุด มีความสัมพันธ์กันทั้ง 2 ช่วงของระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย
2. วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศที่มีการใช้มารวมกันถึงร้อยละ 80 ของการใช้ทั้งหมด มีเพียงประมาณร้อยละ 20 ของ จำนวนวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศในห้องสมุดที่มีอยู่ในขอบเขตการวิจัย (367 ชื่อ)
3. วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศฉบับที่มีการใช้มากจะมีอายุไม่เกิน 6 ปี
4. วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศที่มีเนื้อหาทางด้านเกษตรศาสตร์มีการใช้มากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร เอกสาร งานวิจัย และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานโดยตรง

2. รวบรวมรายชื่อวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศที่เสียบค่าฉบับและมียู่ในสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยจัดทำเป็นตารางระบุชื่อวารสารประเภทสาขาวิชา ปีพิมพ์ของวารสาร

3. สังเกตการณ์พฤติกรรมการใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศของผู้ใช้ด้วยตนเอง

4. สืบเก็บข้อมูลการใช้วารสารเพื่อใช้ในการวิจัย ซึ่งกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาการสืบเก็บข้อมูล และวิธีการสืบข้อมูลไว้ดังนี้

4.1 ระยะเวลาการสืบเก็บข้อมูล กำหนดไว้เป็น 2 ช่วง ช่วงละ 15 วัน คือ

ช่วงการวิจัยครั้งที่ 1 สืบเก็บข้อมูลหลังวันสุดท้ายของการเปลี่ยนแปลงแก้ไขวิทยานิพนธ์ และ/หรือเพิ่มเติมรายละเอียดใด ๆ ในบัตรลงทะเบียน โดยไม่ต้องเสียบค่าธรรมเนียมการขอแก้ไข (ตามปฏิทินการศึกษา ปีการศึกษา 2527-2528 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คือ วันจันทร์ที่ 26 พฤศจิกายน 2527) เป็นเวลา 1 วัน โดยเริ่มสืบข้อมูลในวันอังคารที่ 27 พฤศจิกายน ถึง วันเสาร์ที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2527 รวมวันที่ห้องสมุดเปิดบริการ 15 วัน คือ วันจันทร์-ศุกร์ 12 วัน และวันเสาร์ 3 วัน

ช่วงการวิจัยครั้งที่ 2 สืบเก็บข้อมูลหลังวันสุดท้ายของการของดเรียนบางรายวิชา สำหรับนิสิตปริญญาตรีและนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย (ตามปฏิทินการศึกษาปีการศึกษา 2527-2528 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คือ วันศุกร์ที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2528) เป็นเวลา 1 วัน โดยเริ่มสืบข้อมูลในวันเสาร์ที่ 5 ถึง วันอังคารที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2528 รวมเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการ 15 วัน คือ วันจันทร์-ศุกร์ 12 วัน และวันเสาร์ 3 วัน

ระยะเวลาที่เก็บข้อมูลของการวิจัยทั้ง 2 ช่วง คือ วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 8.30 น. - 17.30 น. วันเสาร์ เวลา 9.00 น. - 15.30 น.

4.2 วิธีการจัดเก็บข้อมูล จะจัดเก็บจากชื่อวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย แล้วนำมาชดค่าคะแนนตามชื่อวารสาร ปีพิมพ์ในบัญชีรายชื่อวารสารที่จัดเตรียมไว้ โดยถือเกณฑ์การให้คะแนนวารสารที่มีการใช้ตามที่กล่าวแล้ว การเก็บข้อมูลจะดำเนินการทุกวันตามเวลาที่กำหนดในระบะการวิจัยทั้ง 2 ช่วง ซึ่งใช้วิธีการเก็บข้อมูล 3 วิธีคือ

4.2.1 เก็บข้อมูลการใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศภายในห้องสมุดวารสารที่จัดเก็บนั้นเป็นวารสารที่ผู้ใช้วางไว้ตามที่ต่าง ๆ โดยจะทำป้ายแจ้งขอความร่วมมือจากผู้ใช้ให้วารสารที่ใช้แล้ววางไว้ที่โต๊ะอ่านหรือโต๊ะพักวารสาร และจัดเก็บข้อมูลวารสารที่นำไปถ่ายสำเนาเอกสาร โดยจัดเก็บจากวารสารที่วางไว้ที่โต๊ะหน้าห้องถ่ายเอกสาร วารสารที่มีการใช้จะถูกรวบรวมมาเพื่อชดค่าคะแนนการใช้ของวารสารแต่ละฉบับแล้วนำขึ้นชั้นเรียงตามลำดับอักษรให้เรียบร้อยเพื่อการใช้ครั้งต่อไป การเก็บข้อมูลวิธีนี้ทำทุกวัน โดยจัดเก็บทุกประมาณ 2 ชั่วโมง และ 1 ชั่วโมงสุดท้ายก่อนห้องสมุดปิด คือ เวลา 9.00 น. 11.00 น. 13.00 น. 14.00 น. 16.00 น. 17.00 น. และวันเสาร์ เวลา 10.00 น. 12.00 น. 14.00 น. 15.00 น.

4.2.2 เก็บข้อมูลการใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศที่จัดบริการในระบบชั้นปิด ซึ่งให้บริการในเวลาราชการ ผู้ใช้ที่ต้องการใช้วารสารดังกล่าวต้องแจ้งความประสงค์ต่อเจ้าหน้าที่วารสารพร้อมแสดงบัตรสมาชิกขอใช้วารสารนั้น เมื่อใช้เสร็จก็นำวารสารคืนแก่เจ้าหน้าที่วารสารที่โต๊ะยืม-คืนวารสาร ผู้วิจัยจะขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ให้ช่วยจัดแยกวารสารระบบชั้นปิดที่รับคืนจากผู้ใช้ และมีรายชื่อในขอบเขตการวิจัยไว้ แล้วผู้วิจัยจะนำตัวเล่มวารสารมาเก็บข้อมูล ตามเวลาในข้อ 4.2.1 และเพิ่มเวลาการจัดเก็บข้อมูลอีกช่วงละ 3 วัน ทั้งนี้เนื่องจากการให้บริการวารสารในระบบชั้นปิดจัดบริการในเวลาราชการ (วันจันทร์-ศุกร์)

4.2.3 เก็บข้อมูลจากการยืมวารสาร วารสารที่ให้บริการยืมเป็นวารสารฉบับปัจจุบัน ผู้ใช้ต้องกรอกแบบฟอร์มการยืม 1 ชุด ต่อวารสาร 1 ฉบับ รายละเอียดในแบบฟอร์มประกอบด้วยชื่อวารสาร ปีที่ ฉบับที่ ปีพิมพ์วารสาร ชื่อผู้ยืม คณะ ชั้นปี เลขสมาชิก วันเดือนปีที่ยืม และวันกำหนดส่ง การรวบรวมข้อมูลจากแบบฟอร์มการยืม จัดทำทุกวันโดยเก็บย้อนหลัง 1 วัน

5. วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีทางสถิติ ดังนี้

5.1 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Spearman Rank-Order Correlation Coefficient) โดยใช้สูตร (เว็บบอร์ เกตุสิงห์ 2526: 29)

$$\rho = 1 - \frac{6 \sum D^2}{N(N^2 - 1)}$$

5.2 หาค่าร้อยละโดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

7. รายงานผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงสภาพการใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศของสำนักหอสมุด ในด้านปริมาณการใช้ อายุ และประเภทสาขาวิชา
2. สำนักหอสมุดจะได้ใช้ข้อมูลเบื้องต้นจากการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาจัดเลือกและจัดหาวารสารภาษาต่างประเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ และประหยัดงบประมาณการบอกรับวารสารที่มีการใช้น้อย หรือใช้งบประมาณดังกล่าวสั่งซื้อวารสารรายชื่อที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ต่อไป
3. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนจัดเก็บรักษาวารสารให้เหมาะสมในแง่ของจำนวนวารสารและเนื้อที่จัดเก็บเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้วารสารมากยิ่งขึ้น

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

ห้องสมุด หมายถึง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วารสารในสำนักหอสมุด หมายถึง วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศในสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ไม่รวมวารสารที่ให้บริการในห้องสมุดสาขา)

เป็นวารสารที่ได้รับโดยการเป็นสมาชิกเสียค่าบอกรับ และเป็นวารสารฉบับย้อนหลัง ทั้งที่
 เย็บเล่มแล้ว และที่ไม่ได้เย็บเล่ม และวารสารปีปัจจุบัน วารสารเหล่านี้จัดเรียงบนชั้น
 ตามลำดับอักษรชื่อวารสารทั้งในระบบชั้นปิดและระบบชั้นเปิด ทั้งนี้ไม่ครอบคลุมวารสาร
 ประเภทบรรณานุกรม วารสารดรรชนี วารสารสาระสังเขป และบรรณนิทัศน์ทั้งฉบับ

การใช้วารสารในสำนักหอสมุด หมายถึง การใช้วารสารภาษาต่างประเทศ
 ภายในห้องสมุดทั้งระบบชั้นปิด ระบบชั้นเปิด การยืมวารสารออกนอกห้องสมุดและการถ่ายเอกสาร

อายุของวารสาร หมายถึง อายุของวารสารภาษาต่างประเทศ โดยกำหนด
 ให้วารสารฉบับปัจจุบันมีอายุ 0 ปี และวารสารย้อนหลังปีปัจจุบันอายุเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เช่น

วารสารภาษาต่างประเทศ ปีพิมพ์ปัจจุบัน	1984	มีอายุ 0 ปี
วารสารภาษาต่างประเทศ ปีพิมพ์	1983	มีอายุ 1 ปี
วารสารภาษาต่างประเทศ ปีพิมพ์	1982	มีอายุ 2 ปี
วารสารภาษาต่างประเทศ ปีพิมพ์	1981	มีอายุ 3 ปี

ประเภทสาขาวิชาของวารสาร หมายถึง เนื้อหาสาระของวารสารภาษา
 ต่างประเทศแต่ละชื่อเรื่องที่อยู่ในขอบเขตวิสัย ซึ่งได้จำแนกเนื้อหาวิชาของวารสาร
 โดยพิจารณาจำแนกตามคณะต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยเปิดการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้คือ
 เกษตร ประมง วนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ วิศวกรรมศาสตร์
 สัตวแพทยศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ อุตสาหกรรมเกษตร
 และมนุษยศาสตร์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษา พบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้วารสารทั้งของไทยและต่าง-
 ประเทศซึ่งได้ผลการวิจัยในด้านปริมาณ อายุของวารสารที่มีการใช้ หรือประเภทสาขาวิชา
 มีดังนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย

ปี พ.ศ. 2517 อารีย์ รังสโยภาส ศึกษาการใช้วารสารประกอบการเรียน
 การสอนของอาจารย์และนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน เป็นการศึกษาการใช้

วารสารเฉพาะวารสารภาษาไทย โดยใช้วิธีส่งแบบสอบถามแก่อาจารย์และนิสิต ปีการศึกษา 2517 จำนวน 1,200 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยหาอัตราเฉลี่ยร้อยละ ค่าเฉลี่ยการใช้วารสาร และค่าเฉลี่ยของปัญหาการใช้วารสาร การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อนำผลวิจัยมาปรับปรุงการให้บริการทางด้านวารสาร ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการศึกษาการใช้วารสารของห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่น

ผลการวิจัย พบว่า วารสารที่ห้องสมุดมีจำนวน 129 รายชื่อนั้น มีเพียง 49 รายชื่อ ที่อาจารย์และนิสิตใช้ประกอบการเรียนการสอนในระดับปานกลาง ส่วนวารสารอีก 80 รายชื่อ มีการใช้เพียงเล็กน้อย ประเภทวิชาของวารสารที่มีการใช้มากคือ หมวดวิชาการศึกษา ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ ตามลำดับ

ปี พ.ศ. 2525 ใ้เดือนใจ เกี่ยวซี ศึกษาการใช้วารสารวิชาการของนักศึกษาวิทยาลัยครูกำแพงเพชร เป็นการศึกษาการใช้วารสารวิชาการทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ได้จัดเก็บข้อมูลโดยวิธีส่งแบบสอบถามแก่นักศึกษา ปีการศึกษา 2525 จำนวน 500 คน (ร้อยละ 20 ของนักศึกษาทั้งหมด) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสนใจและความแตกต่างในการเลือกอ่านและใช้วารสารวิชาการ ประกอบการศึกษาของนักศึกษา รวมทั้งสำรวจปัญหาและความคิดเห็นของนักศึกษาเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงบริการวารสาร และสนับสนุนให้มีการใช้วารสารอย่างคุ้มค่า

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาประมาณ ร้อยละ 19.35 สนใจอ่านนิตยสารวารสารในด้านประเภทวิชาที่นักศึกษาสนใจอ่านและใช้ คือ วารสารด้านประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

และในปี พ.ศ. 2525 เช่นกัน ึ่งทิพย์ ห่อวโนทยาน ศึกษาการใช้วารสารภาษาต่างประเทศในห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นการศึกษาการใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศที่ได้รับอย่างสม่ำเสมอจากการเป็นสมาชิก โดยเสียค่าบริการ ได้รับเป็นอนันนันทนาการ และได้รับจากการแลกเปลี่ยน รวมจำนวน 474 ชื่อ การจัดเก็บข้อมูลได้ใช้วิธีรวบรวมจากการใช้วารสารภายในห้องสมุด ทั้งที่จัดบริการในระบบชั้นเปิดและระบบชั้นปิด รวมทั้งการยืมออกและการยืมระหว่างห้องสมุด โดยแบ่งช่วงระยะเวลาการวิจัยออกเป็น 2 ช่วง ช่วงละ 14 วัน การวิจัยนี้มีจุดประสงค์

เพื่อสำรวจสภาพการใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ ซึ่งครอบคลุมถึงประเภทวิชา ปริมาณการใช้ และอายุของวารสารที่มีการใช้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการค้นหา สัตบรรณ การ ตลอดจนการคัดเลือกวารสารภาษาต่างประเทศที่เหมาะสม

ผลการวิจัย พบว่า ด้านปริมาณการใช้วารสารในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 มีวารสารที่มีการใช้จำนวน 152 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 32.07 ในระยะการวิจัยครั้งที่ 2 มีวารสารที่มีการใช้จำนวน 178 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 37.55 รวมการใช้วารสารทั้ง 2 ช่วงการวิจัย 206 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 43.46 มีวารสารเพียงร้อยละ 10.13 ของวารสารที่อยู่ในขอบเขตการวิจัยที่มีจำนวนความถี่ของการใช้ในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 80.17 และมีวารสารเพียงร้อยละ 11.18 ของวารสารที่อยู่ในขอบเขตการวิจัยครั้งที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 80.26 ส่วนวารสารที่มีจำนวนความถี่ของการใช้มากในระยะการวิจัยทั้ง 2 ช่วง คิดเป็นร้อยละ 80.14 เป็นวารสารเพียงร้อยละ 11.60 ของวารสารที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย สำหรับความสัมพันธ์ของวารสารที่มีการใช้มาก 30 ชื่อแรกของการวิจัยทั้ง 2 ช่วง มีความสัมพันธ์กัน คือ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71 ในด้านอายุของวารสารที่มีการใช้มากที่สุด เป็นวารสารที่มีอายุระหว่าง 0-5 ปี ในด้านประเภทวิชาของวารสารที่มีการใช้มากที่สุด คือ เศรษฐศาสตร์และพาณิชย์ศาสตร์ มีจำนวน 39 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 18.66 และรัฐศาสตร์ปรัชญา-ศาสนา บรรณานุกรมและบรรณารักษศาสตร์ และสังคมวิทยา ตามลำดับ ส่วนประเภทวิชาที่มีการใช้น้อยที่สุด คือ กฎหมาย มีจำนวน 1 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 0.48

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศ

ปี ค.ศ. 1965 วิคเตอร์ เอ. บาซิล (Victor A. Basile) และ เรจิ้นัลด์ ดับเบิลยู. สมิธ (Reginald W. Smith) ศึกษาการใช้วารสารในห้องสมุดของห้องปฏิบัติการไวเอธ (Wyeth Laboratories) เมืองฟิลาเดลเฟีย รัฐเพนซิลวาเนีย เพื่อการคัดเลือกวารสารที่เหมาะสมกับเนื้อที่และความต้องการของผู้ใช้ โดยคัดเลือกข้อมูลเกี่ยวกับ ชื่อวารสาร ปีของวารสาร จำนวนการใช้ จากแบบฟอร์มการขอถ่ายสำเนาวารสารในระยะเวลา 1 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง วันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 1965

ผลการวิจัย พบว่า วารสารในระบบขึ้นปิด จำนวน 43 ชื่อ จาก 144 ชื่อ มีการขอย้ายสำเนาวารสารถึงร้อยละ 90.5 และมีวารสารที่ไม่มีการขอไปเลย จำนวน 37 ชื่อ ส่วนวารสารในระบบขึ้นเปิด มีจำนวน 244 ชื่อ จาก 600 ชื่อ ที่มีการใช้บริการ ในด้านประเภทวิชาของวารสารที่มีการใช้มาก คือ วารสารด้านชีวเคมี

และในปีเดียวกัน พอลลา เอ็ม. สเตรน (Paula M. Strain) ศึกษาการใช้ และการบำรุงรักษาวารสารวิชาการ ของห้องสมุดกลาง บริษัท ไอ.บี.เอ็ม (International Business Machines Corporation Electronics System Center Library) เพื่อการคัดเลือกวารสารชื่อที่มีการใช้มากให้เหมาะสมกับเนื้อที่ โดยคัดเลือกข้อมูลเกี่ยวกับ ชื่อวารสาร ปีที่พิมพ์ จำนวนการใช้ของวารสารวิชาการ ประเภทปฐมภูมิ รวม 615 ชื่อ จากบันทึกสถิติการขอใช้วารสารและบัตรยืม

ผลการวิจัย พบว่า จำนวนรายการ (เล่ม) วารสารทั้งหมดในปี ค.ศ. 1963 และ ค.ศ. 1964 นั้น ห้องสมุดสามารถคัดวารสารออกได้ประมาณร้อยละ 50 โดยไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการบริการ ในด้านอายุของวารสารที่มีการใช้มาก ร้อยละ 80 เป็นวารสารที่มีอายุไม่เกิน 5 ปี วารสารที่มีอายุตั้งแต่ 6-10 ปี มีการใช้ร้อยละ 11 สำหรับประเภทวิชาของวารสารที่มีการใช้มาก คือ สาขาไฟฟ้า รองลงมาคือ การบิน การอวกาศ วิศวกรรม ธุรกิจการบริหาร คอมพิวเตอร์ เครื่องจักรกล และศิลปะ ตามลำดับ วารสารสาขาที่มีการใช้น้อยที่สุด คือ สาขาการทหาร

ปี ค.ศ. 1967-1968 โจน เอ็ม. บี. สมิธ (Joan M. B. Smith) ศึกษาการใช้วารสารของห้องสมุดแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลเด็กแห่งรัฐมิชิแกน (The Medical Library of the Children's Hospital of Michigan) เพื่อเป็น ข้อมูลสำหรับการบริหารและวางแผนการดำเนินงานวารสารของห้องสมุดได้คัดเลือกข้อมูลของวารสารประเภทปฐมภูมิเกี่ยวกับ ปีที่พิมพ์ของวารสารที่มีการใช้ ปริมาณการใช้วารสาร จากการใช้ภายในห้องสมุด จากการยืม และการยืมระหว่างห้องสมุด ในระยะเวลา 6 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน ค.ศ. 1967 ถึง วันที่ 29 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1968

ผลการวิจัย พบว่า วารสารที่มีการใช้มากที่สุดมีอายุไม่เกิน 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 74.18 วารสารตั้งแต่ 6-15 ปี มีการใช้ร้อยละ 21.33 และวารสารที่เกิน 15 ปี มีการใช้เพียง ร้อยละ 4.49 เท่านั้น

ปี ค.ศ. 1972 ไดแอน ซี. แลงลอยส์ (Dianne C. Langlois) และ
 สันน์ วี. วอนล์ ชูลส์ (Jeanne V. Von Schulz) ได้สำรวจการใช้วารสารของ
 ห้องสมุด อาร์. อี. กิบสัน (The R. E. Gibson Library) มหาวิทยาลัยจอห์น
 ฮอปกินส์ (John Hopkins University) เพื่อการศึกษาเกี่ยวกับวารสารและการพิจารณา
 จัดเก็บวารสารในรูปแบบวัสดุย่อส่วนไมโครฟิล์ม ได้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับชื่อวารสาร และปีที่ของ
 วารสารที่มีการใช้ในห้องสมุด จำนวน 500 ชื่อ โดยแบ่งเป็นวารสารฉบับปัจจุบัน การ
 สืบค้นวารสารโดยใช้วิธีการติดแบบฟอร์มที่หน้าปกวารสารแต่ละฉบับ และขอความร่วมมือจากผู้ให้ทำ
 เครื่องหมายในแบบฟอร์ม เพื่อให้ได้วารสารนั้น 1 เครื่องหมาย ต่อการใช้ 1 ครั้ง ส่วน
 วารสารฉบับย้อนหลังจัดเก็บข้อมูลจากการเก็บวารสารชั้นชั้นของเจ้าหน้าที่

ผลการวิจัย พบว่า จากวารสาร 500 ชื่อ มี 49 ชื่อ ที่สามารถถดถอยกลับได้
 เพราะไม่มีการใช้ และได้เสนอแนะถึงวารสารที่มีสถิติการใช้น้อยมาก ให้จัดเก็บในรูป
 วัสดุย่อส่วนไมโครฟิล์ม

ปี ค.ศ. 1972-1973 ลอเรนซ์ เจ. เพิร์ก (Lawrence J. Perk)
 และ โนเอลล์ แวน พูลิส (Noelle Van Pulis) ศึกษาการใช้วารสารในห้องสมุด
 จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ (The Education Psychology
 Library, Ohio State University) เพื่อเป็นแนวทางในการคัดเลือกวารสาร
 และปรับปรุงด้านการบริหาร โดยจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับชื่อวารสาร และปีที่ของวารสารที่มี
 การใช้ จากบัตรยืมวารสาร แบ่งระยะเวลาการเก็บข้อมูลเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1
 ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1972 เป็นเวลา 28 วัน และเดือนพฤศจิกายน อีก 4 วัน
 รวบรวมข้อมูลจากบัตรยืมได้ 7,623 รายการ ในระยะที่ 2 จัดเก็บในช่วงฤดูหนาว
 ฤดูใบไม้ผลิ และฤดูร้อน (คือตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง สิงหาคม ค.ศ. 1973) รวบรวม
 ข้อมูลได้ 57,332 รายการ

ผลการวิจัย พบว่า จำนวนวารสาร 100 ชื่อแรก (ร้อยละ 12.4) ของ
 วารสารทั้งหมด (804 ชื่อ) มีการใช้ร้อยละ 72.4 และจำนวนวารสาร 150 ชื่อแรก
 (ร้อยละ 18.7) ของวารสารทั้งหมด มีการใช้ร้อยละ 83.8 วารสารที่มีสถิติการใช้
 0-5 ครั้ง มี 386 ชื่อ (ร้อยละ 48) วารสารที่มีการใช้ตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไป มี 418 ชื่อ

(ร้อยละ 52) ในด้านอายุของวารสารที่มีการใช้มากเป็นวารสารระหว่าง 5 ปีแรก มีการใช้ร้อยละ 75.6 ของการใช้วารสารทั้งหมด

และในปี ค.ศ. 1972 พาเมลา ทิบเบตส์ (Pamela Tibbetts) ศึกษาการประมาณการใช้วารสารภายในห้องสมุดชีวการแพทย์ มหาวิทยาลัยมินเนโซตา (The University of Minnesota Bio-Medical Library) เพื่อประโยชน์ต่อการปรับปรุงงานบริการวารสาร โดยสกัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับชื่อวารสาร ปีที่ของวารสารที่มีการใช้ และจำนวนการใช้ จากวารสารที่ผู้ใช้วางไว้บนโต๊ะภายในห้องสมุด ระยะเวลาการเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 2 ช่วง ช่วงละ 5 วัน วันละ 2 เวลา คือ เวลาเช้า และเวลาบ่าย ดังนี้ ช่วงที่ 1 ระหว่างวันอังคารที่ 4 ถึง วันศุกร์ที่ 7 และวันจันทร์ที่ 10 ของเดือนเมษายน ค.ศ. 1972 ช่วงที่ 2 ระหว่างวันจันทร์ที่ 24 ถึง วันศุกร์ที่ 28 เมษายน ค.ศ. 1972

ผลการวิจัย พบว่า จากจำนวนวารสารที่มีในห้องสมุด รวม 211,795 ชื่อ นั้น ในช่วงการวิจัยครั้งที่ 1 จำนวนวารสารที่มีการใช้ 269 ชื่อ (ร้อยละ 0.13) มีความถี่ในการใช้ 727 ครั้ง และในช่วงการวิจัยครั้งที่ 2 จำนวนวารสารที่มีการใช้ 209 ชื่อ (ร้อยละ 0.10) มีความถี่ในการใช้ 533 ครั้ง จำนวนวารสารและความถี่ในการใช้วารสารช่วงที่ 1 มีมากกว่าช่วงที่ 2 และวารสารที่มีจำนวนความถี่ในการใช้ร้อยละ 68 มีประมาณร้อยละ 28 ของวารสารที่มีการใช้ในช่วงการวิจัยครั้งที่ 1 และวารสารที่มีจำนวนความถี่ในการใช้ร้อยละ 64 มีประมาณร้อยละ 29 ของวารสารที่มีการใช้ในช่วงการวิจัยครั้งที่ 2 เมื่อรวมการวิจัยทั้ง 2 ช่วง ปรากฏว่า วารสารที่มีจำนวนความถี่ในการใช้ร้อยละ 77 มีประมาณร้อยละ 47 ของวารสารที่มีการใช้ทั้ง 2 ช่วง สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของวารสาร 33 ชื่อแรก ที่มีความถี่ในการใช้มาก มีความสัมพันธ์กันในระยะการวิจัยทั้ง 2 ช่วง คือ 0.80 ในด้านอายุของวารสารที่มีการใช้มากเป็นวารสารที่มีอายุไม่เกิน 5 ปี ซึ่งมีการใช้มากถึงร้อยละ 58 ของการใช้วารสารทั้ง 2 ช่วง การวิจัย ในด้านประเภทวิชาของวารสารที่มีการใช้มาก คือ วารสารด้านพยาบาลศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

ปี ค.ศ. 1975 บาร์บารา ฟริค สโคลแมน (Barbara Frick Scholman) และรูธ อี. อahl (Ruth E. Ahl) ศึกษาการใช้และการบำรุงรักษาวารสารในห้องสมุดชีวเคมี มหาวิทยาลัยเพอร์ดู เมืองเวสต์ลาฟาแยตต์ รัฐอินดีแอนา (Biochemistry Library, Purdue University, West Lafayette, Ind.) เพื่อการพิจารณาจัดเก็บวารสารให้เหมาะสมกับเนื้อหาของห้องสมุด ได้จัดเก็บข้อมูลจากรายชื่อวารสาร ปีที่ของวารสารที่มีอยู่ในห้องสมุด รวม 89 ชื่อ นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามส่งให้คณาจารย์ 26 ชุด และนักศึกษาระดับปริญญาโท 54 ชุด โดยขอความเห็นเกี่ยวกับปีที่ของวารสารแต่ละรายชื่อที่ควรจัดเก็บ ได้รับแบบสอบถามคืนจากคณาจารย์ 21 ชุด (ร้อยละ 81) และจากนักศึกษา 24 ชุด (ร้อยละ 44) รวมแบบสอบถามที่ได้รับคืน ร้อยละ 69

ผลการวิจัย พบว่า วารสาร 5 ชื่อ ที่ได้รับการเสนอให้จัดเก็บเพียง 2 ปี ล่ำสุด เพราะเป็นวารสารที่เข้าในปัจจุบัณเท่านั้น และวารสารที่มีการใช้มากเป็นวารสารที่ผิอายุ 6 ปี วารสารที่มีอายุเกินกว่า 15 ปี มีการใช้ประมาณร้อยละ 22

ปี ค.ศ. 1977 เอส. วิล (S. Weil) ศึกษาการใช้และค่าใช้จ่ายของวารสารทางด้านวิทยาศาสตร์ในห้องสมุดศูนย์วิจัยนิวเคลียโซเรต (Soreq Nuclear Research Center Library) เมืองยาฟเน (Yavne) ประเทศอิสราเอล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดหาวารสารที่มีการใช้ให้เหมาะสมกับงบประมาณของห้องสมุด ได้จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับชื่อวารสาร จำนวนการใช้ โดยการสร้างแบบสอบถามจากรายชื่อวารสารจำนวน 444 ชื่อเรื่อง (เป็นวารสารสิ่งซื้อ 364 ชื่อเรื่อง วารสารจากการแลกเปลี่ยนและได้ฟรี 80 ชื่อเรื่อง) ส่งให้ผู้ใช้ 125 คน นอกจากนี้ ยังเก็บข้อมูลจากการใช้วารสารภายในห้องสมุดจากแบบฟอร์มการขอลำเนาวารสาร จากการยืมและการยืมระหว่างห้องสมุด ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง มีนาคม ค.ศ. 1977 รวม 3 เดือน และนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับค่าบอกรับวารสารของปี ค.ศ. 1976

ผลการวิจัย พบว่า วารสารที่มีการใช้ตั้งแต่ 8 ครั้ง ขึ้นไปของระยะเวลาการวิจัย มีจำนวน 300 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 68.1) ของวารสารทั้งหมด รวมเป็นเงินค่าบอกรับทั้งปีของวารสาร 300 ชื่อเรื่องนี้ เท่ากับ 43,643 US\$ (ร้อยละ 85.5) ซึ่งถ้าห้องสมุดคงบอกรับวารสารที่มีการใช้น้อยกว่า 8 ครั้ง จะประหยัดเงินค่าบอกรับได้ถึงร้อยละ 14.5 ของค่าบอกรับวารสารทั้งหมด

ปี ค.ศ. 1980-1981 ปอล เจ. เรียดัน (Paul J. Riordan) และ นีล รอร์ เจอเดท (Niel Roar Gjerdet) ศึกษาการใช้วารสารในห้องสมุดคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งเบอร์เกน (The University of Bergen Dental School Library) ประเทศนอร์เวย์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดหาจัดบริการและจัดเก็บวารสารที่มีการใช้ ได้จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับรายชื่อวารสาร ปีพิมพ์ของวารสารที่มีการใช้จากวารสารของห้องสมุด จำนวน 185 ชื่อ โดยจัดเก็บจากการพิมพ์วารสาร การขอยืมสำเนาวารสาร และการใช้ภายในห้องสมุด ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม ค.ศ. 1980 ถึง 28 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1981 รวมเวลา 1 ปี

ผลการวิจัย พบว่า ในระยะเวลา 1 ปีของการวิจัย มีการใช้วารสารมากกว่า 119 ชื่อ รวม 2,242 ครั้ง วารสารจำนวน 21 ชื่อแรกมีสถิติการพิมพ์สูง ร้อยละ 67.05 ต่อปีของสถิติการพิมพ์วารสารทั้งหมด และวารสารจำนวน 12 ชื่อแรกมีการพิมพ์สูงถึงร้อยละ 50.11 ของการพิมพ์ทั้งหมด วารสารด้านทันตกรรมจำนวน 12 ชื่อมีสถิติการพิมพ์ 709 ครั้ง (ร้อยละ 32) ของการพิมพ์ทั้งหมด มีอายุ 6.5 ปี วารสารที่มีการใช้มากเป็นวารสารที่มีอายุเฉลี่ยแล้ว 5.8 ปี ประเภทวิชาของวารสารที่มีการใช้มากคือ ด้านทันตกรรมทั่วไป และวารสารที่มีการใช้น้อยที่สุด คือ ด้านทันตกรรมการจัดฟัน (Orthodontic) สำหรับภาษาของวารสารที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษมีการพิมพ์ออกร้อยละ 22 ของการพิมพ์ทั้งหมด ซึ่งเรียงลำดับการพิมพ์ได้คือ วารสารภาษาสแกนดิเนเวียน ภาษาเยอรมัน ภาษาฝรั่งเศส และภาษารัสเซีย

สรุปผลการวิจัยทั้งไทยและต่างประเทศในด้านปริมาณการใช้วารสาร อายุ และประเภทสาขาวิชาที่มีผู้ใช้มากที่สุดได้ดังนี้

1. ด้านปริมาณการใช้วารสาร

การวิจัยของอารีย์ รั้งสิโยภาส์ พบว่าจากวารสารของห้องสมุดจำนวน 129 รายชื่อมีเพียง 49 รายชื่อที่มีการใช้ในระดับปานกลาง และวารสารอีก 80 รายชื่อเป็นวารสารที่มีการใช้เพียงเล็กน้อย (อารีย์ รั้งสิโยภาส์ 2518: 60-65) ส่วนการวิจัยของ รุ่งทิพย์ ห่อวโนทยาน พบว่า จากวารสารที่อยู่ในขอบเขตวิจัย 474 ชื่อ นั้นมีวารสารที่มีการใช้จำนวน 152 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 32.07 ในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 ส่วนในระยะการวิจัยครั้งที่ 2 มีวารสารที่มีการใช้จำนวน 178 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 37.55

รวมการไต่ถามสารทั้ง 2 ช่วงการวิจัยที่มีการใช้จำนวน 206 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 43.46 นอกจากนี้ ยังพบว่า มีวารสารเพียงร้อยละ 10.13 ของวารสารที่อยู่ในขอบเขตการวิจัยที่มีจำนวนความถี่ของการใช้ในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 80.17 และมีวารสารเพียงร้อยละ 11.18 ของวารสารที่อยู่ในขอบเขตการวิจัยครั้งที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 80.26 ส่วนวารสารที่มีจำนวนความถี่ของการใช้มากในระยะการวิจัยทั้ง 2 ช่วง คิดเป็นร้อยละ 80.14 เป็นวารสารเพียงร้อยละ 11.60 ของวารสารที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย สำหรับความสัมพันธ์ของวารสารที่มีการใช้มาก 30 ชื่อแรก ของการวิจัยทั้ง 2 ช่วง มีความสัมพันธ์กันคือ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71 (รัฐทิพย์ ห่อวโนทยาน 2526: 166-167) ผลการวิจัยของ รัฐทิพย์ ห่อวโนทยาน ในด้านค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิบเบทท์ คือ วารสาร 33 ชื่อแรกที่มีการใช้มาก มีความสัมพันธ์กันของการวิจัยทั้ง 2 ช่วง และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.80 วารสารที่มีการใช้ในข่วงการวิจัยครั้งที่ 1 มี 269 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 0.13 ของวารสารทั้งหมด มีความถี่ในการใช้ 727 ครั้ง ส่วนในข่วงการวิจัยครั้งที่ 2 จำนวนวารสารที่มีการใช้ มี 209 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 0.10 มีความถี่ในการใช้ 533 ครั้ง จำนวนวารสารและความถี่ในการใช้วารสารในข่วงที่ 1 มีมากกว่าข่วงที่ 2 วารสารที่มีจำนวนความถี่ในการใช้ร้อยละ 68 มีประมาณร้อยละ 28 ของวารสารที่มีการใช้ในข่วงการวิจัยครั้งที่ 1 และวารสารที่มีจำนวนความถี่ในการใช้ร้อยละ 64 มี ประมาณร้อยละ 29 ของวารสารที่มีการใช้ในข่วงการวิจัยครั้งที่ 2 เมื่อรวมการวิจัยทั้ง 2 ข่วง ปรากฏว่าวารสารที่มีจำนวนความถี่ในการใช้ร้อยละ 77 มีประมาณร้อยละ 47 ของวารสารที่มีการใช้ทั้ง 2 ข่วง (Tibbetts 1974: 37-48) ส่วนการวิจัยของ วิล พบว่า วารสารที่มีการใช้ตั้งแต่ 8 ครั้งขึ้นไป ในระยะเวลาการวิจัย 3 เดือน มีจำนวน 300 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 68.1 ของวารสารทั้งหมด 444 ชื่อ (Weil 1979: 182-189) สำหรับการวิจัยของ เรียบแดน และ เจอเดท พบว่า ในระยะเวลา 1 ปี ของการวิจัย มีการใช้วารสารจำนวน 119 ชื่อ รวมสถิติการพิมพ์ 2,242 ครั้ง จากวารสารทั้งหมด 185 ชื่อ และวารสารจำนวน 21 ชื่อแรก มีสถิติการพิมพ์สูงร้อยละ 67.05 ของสถิติการพิมพ์วารสารทั้งหมด วารสารด้านทันตกรรม จำนวน 12 ชื่อ มีสถิติการพิมพ์ 709 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 32 (Riordan and Gjerdet 1981: 387-391) นอกจากนี้ การวิจัยของ บาซิล

และสมิธ พบว่า จากวารสารในระบบขึ้นปิด จำนวน 144 ชื่อ มีเพียง 43 ชื่อ ที่มีการขอ
 ถ่ายสำเนาวารสารถึงร้อยละ 90.5 มีวารสารที่ไม่มีการขอใช้โดย จำนวน 37 ชื่อ และ
 จากวารสารในระบบขึ้นเปิด จำนวน 600 ชื่อ มีการขอใช้บริการจำนวน 244 ชื่อ
 (Basile and Smith 1970: 81-88) ส่วนการวิจัยของ เพิร์ก และ พูลิส พบว่า
 วารสาร 150 ชื่อแรก (ร้อยละ 18.7) ของวารสารทั้งหมด 804 ชื่อ มีการใช้ร้อยละ
 83.8 วารสารที่มีสถิติการใช้ตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไป มี 418 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 52
 (Perk and Pulis 1977: 304-308) ในการวิจัย ของ แลงกลอยส์ และ วอนซูลส์
 พบว่า จากวารสารในขอบเขตการวิจัย 500 ชื่อมี 49 ชื่อ ที่ไม่มีการใช้ (Langcois
 and Vonschulz 1973: 239-244)

2. ด้านอายุของวารสารที่มีการใช้มาก

จากการวิจัยของ รุงกีพีย์ ห่อวโนทยาน การวิจัยของ ทิบเบทท์ การ
 วิจัยของ สมิธ การวิจัยของ สเตรน และการวิจัยของ เพิร์ก และพูลิส ได้พบว่า
 วารสารที่มีอายุไม่เกิน 5 ปี มีการใช้มากที่สุด โดย รุงกีพีย์ ห่อวโนทยาน พบว่า ใน
 ระยะการวิจัยทั้ง 2 ช่วง วารสารอายุ 0-5 ปี มีการใช้คิดเป็นร้อยละ 82.72
 (รุงกีพีย์ ห่อวโนทยาน 2526: 167) ทิบเบทท์ พบว่า วารสารที่มีอายุไม่เกิน 5 ปี
 มีการใช้มากถึงร้อยละ 58 ของการใช้วารสารทั้ง 2 ช่วงการวิจัย (Tibbetts 1974:
 37-48) สมิธ พบว่า วารสารที่มีอายุไม่เกิน 5 ปี มีการใช้มาก คิดเป็นร้อยละ 74.18
 (Smith 1970: 65-67) สเตรน พบว่า วารสารที่มีการใช้มากร้อยละ 80 เป็น
 วารสารที่มีอายุไม่เกิน 5 ปี (Strain 1966: 295-304) เพิร์ก และ พูลิส พบว่า
 วารสารที่มีการใช้มากร้อยละ 75.6 ของการใช้วารสารทั้งหมด เป็นวารสารที่มีอายุ
 ระหว่าง 5 ปีแรก (Perk and Pulis 1977: 304-308) ส่วนการวิจัยของ เรย์แดน
 และ เจอเทท พบว่า วารสารที่มีอายุ 5.8 ปี เป็นวารสารที่มีการใช้มาก (Riordan
 and Gjerdet 1981: 387-391) สำหรับการวิจัยของ สโคลแมนและอาห์ พบว่า
 วารสารที่มีการใช้มากเป็นวารสารที่มีอายุ 6 ปี (Schloman and Ahl 1975:
 377-383)

3. ด้านประเภทสาขาวิชาของวารสารที่มีการใช้มาก

จากการวิจัยของ อารีย์ รังสิโยภาส์ พบว่า ประเภทสาขาวิชาของวารสารที่มีการใช้มาก คือ หมวดศึกษาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ ตามลำดับ (อารีย์ รังสิโยภาส์ 2518: 60-65) ส่วนการวิจัยของ เตือนใจ เกียวชัย พบว่าวารสารในด้านประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ เป็นวารสารที่มีการใช้มาก (เตือนใจ เกียวชัย 2525: 121) และการวิจัยของ รุ่งทิพย์ ห่อวโนทยาน พบว่าประเภทสาขาวิชาของวารสารที่มีการใช้มากที่สุด คือ เศรษฐศาสตร์ และพาณิชยศาสตร์ รองลงมาคือ รัฐศาสตร์ ปรัชญา-ศาสนา บรรณานุกรมและบรรณารักษศาสตร์ และสังคมวิทยา ตามลำดับ และประเภทสาขาวิชาที่มีการใช้น้อยที่สุดคือ กฎหมาย (รุ่งทิพย์ ห่อวโนทยาน 2526: 168) สำหรับการวิจัยของ ทิเบตต์ พบว่า วารสารด้านพยาบาลศาสตร์และศึกษาศาสตร์ เป็นวารสารที่มีการใช้มาก (Tibbetts 1974: 37-48) เรียบแดน และ เจอเดท พบว่า วารสารด้านพันธุกรรมทั่วไป เป็นวารสารที่มีการใช้มาก และวารสารด้านพันธุกรรมการคัดเลือก เป็นวารสารที่มีการใช้น้อย (Riordan and Gjerdet 1981: 387-391) ส่วนการวิจัยของ บาซิล และ สมิธ พบว่าวารสารด้านชีวเคมีเป็นวารสารที่มีการใช้มาก (Basile and Smith 1970: 81-88) และการวิจัยของ สเตรน พบว่า ประเภทสาขาวิชาของวารสารที่มีการใช้มากคือ สาขาไฟฟ้า รองลงมาได้แก่ การบิน การอวกาศ วิศวกรรม ธุรกิจการบริหาร คอมพิวเตอร์ เครื่องจักรกล และฟิล์มส์ ตามลำดับ ส่วนวารสารด้านการทหาร เป็นวารสารที่มีการใช้น้อยที่สุด (Strain 1966: 295-304)